

Handläggare
Ragnar Bengtsson

Datum
2020-05-14

Remissyttrande

Tillfälligt tilläggsbidrag inom bostadsbidraget med anledning av covid-19. (Dnr S2020/04306/SF)

Sammanfattning

Hyresgästföreningen välkomnar i huvudsak förslaget om tillfälligt tilläggsbidrag inom bostadsbidraget med anledning av covid-19 men anser att fler åtgärder bör införas, särskilt att:

- möjligheten att söka, erhålla och slippa återbetalning av tillfälligt bostadsbidrag under del av kalenderår bör säkras,
- samt att inkomsttaket för när nedtrappningen av bostadsbidraget påbörjas höjs

Vidare kommer fler åtgärder behöva förberedas i syfte att säkerställa hushållens förmåga att betala sina boendekostnader.

Hyresgästföreningens allmänna synpunkter

Ett allmänt inkomstbortfall är att vänta som effekt av den ekonomiska nedgång som följer av den epidemisituation som samhället genomlever med högre arbetslöshet eller lägre arbetsinkomst för stora grupper. Att hjälpa hushållen att fortsätta betala räkningar och göra nödvändiga inköp är viktigt för att motverka långtgående negativa individuella och samhällsliga konsekvenser till följd av arbetsinkomstbortfallen. Att göra det via att tillfälligt öka befintliga ersättningssystem är en bra metod för detta. Bostadsbidraget är därtill en träffsäker kanal för att hjälpa hushåll i ekonomisk utsatthet.

Bostadsbidraget har varit ett eftersatt ersättningssystem som under lång tid försvagats i relation till inkomstutvecklingen. En konsekvens av detta är att allt färre hushåll har kvalificerat sig till att kunna få ersättning. Bostadsbidraget har därmed kommit att allt mer kanaliseras till hushåll med extremt låga inkomster. Sedan 2012 har höjningar genomförts som upprätthåll bidraget i relation till KPI. I relation till inkomstutvecklingen har dock inkomsttak och ersättningsnivåer inte följt med.

Återbetalningsproblematiken återstår efter flera år av kritik. Återbetalningskraven och är så vanliga, allvarliga och välkända att det är rimligt att utgå ifrån att många hushåll avstår från att söka bidraget,

även om de har rätt till det. Vidare är det sannolikt så att hushåll avstår från att söka bostadsbidrag för kortare perioder, även om de har rätt till det, då de förväntar sig högre inkomster senare under året och därmed skulle förlora rätten till det bostadsbidrag de hade rätt till tidigare under året. Det finns en förhöjd risk för sådana situationer under denna kris när osäkerheten om framtida inkomster är extra hög. Om hushåll avstår från att ansöka om bostadsbidrag riskerar barn och vuxna att leva i svårare utsatthet än nödvändigt om inkomstbortfallet blir mer långvarigt än hushållet initialt förväntade sig.

Unga hushåll (studenter) får inte någon del av höjningen vilket är problematiskt då även dessa hushåll möter en mer osäker ekonomisk situation framöver. Därtill har flera höjningar av inkomsttak och ersättningar hos bostadsbidraget inte berört gruppen unga hushåll.

Vidare innehåller regelverket för bostadsbidrag en rad komplicerade tekniska detaljer som bör åtgärdas för att tydliggöra vad ersättningen baseras på och hur det förändras av inkomst och kostnadsförändringar.

Slutligen behöver troligen fler åtgärder förberedas i syfte att säkerställa hushållens förmåga att upprätthålla basal konsumtion och boendekostnader exempelvis genom inrättandet av en hyresfond eller riktade anslag till kommunalt ekonomiskt bistånd.

Hyresgästföreningen föreslår därför att:

En särskild ansträngning görs för att minimera kraven på återbetalning under rådande pandemisituation, men även permanent. En åtgärd vore att tillfälligt under rådande kalenderår garantera att återkrav inte kommer göras, givet att hushållet kan visa att årsinkomster som överskridit inkomsttaket härrör från en tidsperiod då inget bostadsbidrag erhöles. Detta kommer troligen vara administrativt krävande under år 2022 när inkomsterna från år 2020 är fastställda och eventuella återkrav kan beräknas.

Därtill behövs förändringar av permanent karaktär göras om bostadsbidraget ska fungera på ett bra sätt framöver. Därför är det särskilt viktigt att inkomstgränserna för nedtrappning höjs för samtliga hushåll till:

- 165 000 kr/ år (ensamhushåll med barn)
- 103 000 kr/ år (per vuxen i sambohushållet med barn)
- 41 000 kr/år (unga ensamhushåll)
- 25 625 kr/ år (per vuxen i unga sambohushåll)

Vidare bör:

- intervallen för boendekostnader (hyra) som ersätts slopas och den nedre gränsen tas bort helt,
- hyror ersätts med samma andel oavsett om det rör unga hushåll eller hushåll med barn,
- taket för boendekostnader relateras till varandra för unga hushåll eller hushåll med barn,
- risken för återkrav minimeras genom att slutgiltigt bidrag baseras på halvårsinkomst eller tremånadersinkomst,
- bidraget säkras mot automatiska nedskärningar,
- bostadsbidraget bör breddas till hushåll över 29 år utan hemmavarande barn.

/Marie Linder/

/Ragnar Bengtsson/